

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Β΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880
έως το 1930»

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΚΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

Δημιουργός

Νικόλαος Κούκης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β' Λυκείου

Χρονολογία

Ιούλιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Τέσσερις (4) διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Ψηφιακή τάξη (Moodle) ή ιστολόγιο ή ιστοσελίδα ή Wiki κατά τη βούληση του εκπαιδευτικού

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου απαραίτητες προϋποθέσεις για τον εκπαιδευτικό είναι: (α) η προγενέστερη εξοικείωσή του με την ομαδοσυνεργατική

μέθοδο εργασίας των μαθητών, (β) η δεξιότητα δημιουργίας ή/και διαχείρισης μιας ψηφιακής τάξης, ενός ιστολογίου, μιας ιστοσελίδας ή ενός Wiki.

Για τους μαθητές, αντίστοιχες προϋποθέσεις υλοποίησης είναι: (α) η εξοικείωση με ένα πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (ΠΕΚ) και (β) η εμπειρία στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας.

Μια ακόμη προϋπόθεση, που αφορά την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας, είναι η ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής με τουλάχιστον έξι (6) Η/Υ, ώστε να αντιστοιχεί ένας σε κάθε ομάδα εργασίας των μαθητών.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα του σεναρίου είναι η απόκτηση από τους μαθητές της δεξιότητας να ανιχνεύουν τον αφηγητή και τον ρόλο του σε πεζά κείμενα που κινούνται στον χώρο της ηθογραφίας. Πρόκειται για ένα εισαγωγικό σενάριο, το οποίο πρέπει να εφαρμοστεί κατά τις πρώτες συναντήσεις της σχολικής χρονιάς με τους μαθητές. Αφετηρία και σημείο αναφοράς για την εφαρμογή αυτού του σεναρίου θα αποτελέσουν, από τη μια, κάποια θεωρητικά κείμενα, όπως αυτά των σχολικών εγχειριδίων της Έκφρασης-Έκθεσης της Α΄ Λυκείου, των *Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* της Β΄ Λυκείου και του βιβλίου του καθηγητή των ΚΝΛ της Α΄ Λυκείου και από την άλλη, κάποια αποσπάσματα πεζών κειμένων από το σχολικό βιβλίο των *Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* της Β΄ Λυκείου. Οι μαθητές θα ασκηθούν στην ανίχνευση του αφηγητή σε μια σειρά αποσπασμάτων κειμένων και τέλος θα κληθούν να δημιουργήσουν οι ίδιοι έναν τύπο αφηγητή στο πλαίσιο των εργασιών τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο επιδιώκει να μελετήσουν οι μαθητές κείμενα της εγχώριας λογοτεχνικής παραγωγής που δημιουργήθηκαν κατά τα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και κινούνται στο χώρο της ηθογραφίας, απεικονίζοντας ήθη και έθιμα του ελληνικού λαού της συγκεκριμένης εποχής. Πίσω από την παράθεση/περιγραφή των γεγονότων στα επιλεγμένα αποσπάσματα οι μαθητές θα αναζητήσουν τη φωνή που αφηγείται και τη σχέση της με τον συγγραφέα/δημιουργό του λογοτεχνικού κειμένου. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας θα εργαστούν σε ομάδες και θα παράγουν δικό τους πρωτότυπο λόγο διατυπώνοντας την προσωπική τους άποψη αναφορικά με την ταυτότητα και τον ρόλο του αφηγητή σε κάθε ένα από τα προς μελέτη κείμενα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να γνωρίσουν οι μαθητές μέσα από τα αποσπάσματα των λογοτεχνικών κειμένων που επιλέγονται, έστω και ακροθιγώς, στοιχεία για την κοινωνική πραγματικότητα κατά τη χρονική περίοδο 1880-1930.
- Να έλθουν σε επαφή με τον τρόπο σκέψης, τις αξίες και την κοσμοθεωρία των ανθρώπων της συγκεκριμένης εποχής, όπως αναδεικνύονται από τον αφηγητή των εν λόγω κειμένων.
- Να γνωρίσουν μέσα από τη φωνή του αφηγητή των επιλεγμένων κειμένων κάποιες λεπτομέρειες για τις οικογενειακές σχέσεις, τον ρόλο των φύλων και τις δυσκολίες επιβίωσης των ανθρώπων της εποχής.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

- Να γνωρίσουν οι μαθητές ηθογραφικά κείμενα (τέλη 19^{ου} και αρχές 20^{ου} αιώνα) που αποτελούν σημείο αναφοράς για την ανίχνευση του ρόλου του αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό κείμενο εν γένει.
- Να γνωρίσουν πεζογράφους της εποχής κατά την οποία δημιουργήθηκαν τα συγκεκριμένα λογοτεχνικά έργα (Γεώργιο Βιζυηνό, Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, Ανδρέα Καρκαβίτσα, Γρηγόριο Ξενόπουλο, Κωνσταντίνο Χατζόπουλο, Κωνσταντίνο Θεοτόκη) καθώς και να εξοικειωθούν με τον τρόπο γραφής και το ύφος τους.
- Να γνωρίσουν τον ρόλο/λειτουργίες του αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό έργο (πρόσωπο της αφήγησης, με πρωταγωνιστικό ή δευτερεύοντα ρόλο ή αμέτοχος στα γεγονότα/ ομοδιηγητικός-αυτοδιηγητικός αφηγητής ~ πρωτοπρόσωπη αφήγηση, ετεροδιηγητικός-παντογνώστης αφηγητής ~ τριτοπρόσωπη αφήγηση)
- Να γνωρίσουν τη σχέση του αφηγητή με τον συγγραφέα του λογοτεχνικού έργου (δεν ταυτίζεται με τον συγγραφέα/ ένα πλασματικό πρόσωπο, δημιούργημα του συγγραφέα/ διαμεσολαβητής ανάμεσα στον συγγραφέα και τον αναγνώστη, ανεξάρτητα από τα πρόσωπα της αφήγησης και από το αν παίρνει μέρος στην αφήγηση/ ο συγγραφέας παρών στην αφήγηση).

Γραμματισμοί

- Να ασκηθούν οι μαθητές στο να εντοπίζουν τον αφηγητή ενός πεζού κειμένου με ηθογραφικά χαρακτηριστικά.
- Να είναι σε θέση να ανιχνεύουν σε ένα κείμενο τις λεπτομέρειες που αφορούν τον ρόλο του αφηγητή και οι οποίες αναδεικνύουν κάποιες συγκεκριμένες επιλογές του συγγραφέα.
- Να είναι σε θέση να αλλάζουν τον αφηγητή ενός κειμένου.

Διδακτικές πρακτικές

Για τις ανάγκες του σεναρίου υιοθετείται κατά κύριο λόγο η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας, γιατί βασική επιδίωξη του σεναρίου αποτελεί η καλλιέργεια της συνεργασίας των μαθητών και η ενεργητική εμπλοκή τους στη μαθησιακή διαδικασία μέσω ομάδων εργασίας. Η μέθοδος αυτή, αν και ενίοτε επικρίνεται με το επιχείρημα ότι επικρατεί φασαρία στην τάξη, «έχει εμφανή πλεονεκτήματα, τα οποία αφορούν την επίδοση των μαθητών στον ακαδημαϊκό τομέα, την ενίσχυση της κοινωνικής τους μάθησης, την ανάπτυξη θετικών στοιχείων στην προσωπικότητά τους και την αλλαγή στάσεων και συμπεριφοράς» (Χατζηδήμου 2011: 32). Ταυτόχρονα, ο εκπαιδευτικός καλείται να διαδραματίσει τον ρόλο του διευκολυντή, προσφέροντας βοήθεια, όταν του ζητηθεί από τους μαθητές, για την ολοκλήρωση των εργασιών τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η διδασκαλία της αφήγησης και όλων των σχετικών με αυτήν παραμέτρων είναι παρούσα ως πρόταση στο σχολικό εγχειρίδιο της *Έκφρασης Έκθεσης* της Α΄ Λυκείου. Εντούτοις, δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο η ενότητα αυτή να μη διδαχθεί καθόλου ή να διδαχθεί βιαστικά λόγω πίεσης χρόνου. Από την άλλη, το βιβλίο των ΚΝΛ της Β΄ Λυκείου κάνει εκ νέου εισαγωγή στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο μένοντας περισσότερο σε ένα θεωρητικό πλαίσιο, χωρίς την παράθεση αναλυτικών παραδειγμάτων και την επιδίωξη εξάσκησης των μαθητών. Οι διαπιστώσεις αυτές αποτέλεσαν το έναυσμα της δημιουργίας του παρόντος σεναρίου, που κύριο στόχο έχει να εμπλέξει ενεργά τους μαθητές στη διαδικασία εντοπισμού του αφηγητή ενός κειμένου. Σε κάθε περίπτωση, σκοπός του σεναρίου δεν είναι να κατευθύνει την ανάγνωση των μαθητών ή να εξαντλήσει τις δυνατότητές της αλλά να δείξει πως «η αληθινή λογοτεχνία εκπέμπει ποικίλα σήματα και επιδέχεται πολλαπλές προσεγγίσεις» (Μουλλάς, 1986: ρκη').

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σχολικό εγχειρίδιο των ΚΝΛ της Β΄ Λυκείου ξεκινά με μια εισαγωγή που ανάμεσα στα άλλα περιλαμβάνει πληροφορίες για τους αφηγηματικούς τρόπους, τον αφηγητή και την εστίαση σε ένα λογοτεχνικό κείμενο. Επίσης, μέρος των ασκήσεων του ίδιου εγχειριδίου αλλά και οι οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων, που αφορούν τον εκπαιδευτικό του μαθήματος, επιμένουν στην ανίχνευση του αφηγητή και άλλων στοιχείων της αφήγησης στα διδαγμένα κείμενα. Επομένως, η δεξιότητα αυτή αποτελεί μια από τις δεξιότητες που πρέπει να κατακτήσει ο μαθητής κατά τη διάρκεια της Β΄ Λυκείου, ειδικά ο μαθητής που θα ακολουθήσει τη θεωρητική κατεύθυνση, καθώς το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο θα του χρειαστεί και στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Κατεύθυνσης. Ωστόσο, εκτός από τη χρησιμοθηρική, όπως ίσως φάνηκε, αντίληψη, ο μαθητής διδασκόμενος στοιχεία για την αφήγηση και τον αφηγητή θα είναι σε θέση να μελετήσει με καλύτερες προϋποθέσεις ένα λογοτεχνικό έργο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ διαδραματίζουν έναν εξέχοντα ρόλο στο συγκεκριμένο σενάριο. Οι μαθητές και κατά τις τέσσερις ώρες του σεναρίου βρίσκονται στο εργαστήριο πληροφορικής και εργάζονται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές με την ομάδα τους. Μελετούν τη θεωρία και στη συνέχεια ασκούνται σε κείμενα που βρίσκονται στην οθόνη του υπολογιστή τους, όχι επειδή αυτό είναι πιο ελκυστικό και παιγνιώδες αλλά γιατί μόνο έτσι θα αντιληφθούν τη ρευστότητα ενός ψηφιακού κειμένου σε σχέση με την τυπωμένη μορφή του. Επίσης, μέσω των ΤΠΕ πειραματίζονται και οι ίδιοι στο πλαίσιο των εργασιών τους, αλλάζοντας ή μετακινώντας τον υπάρχοντα αφηγητή και βλέποντας άμεσα το αποτέλεσμα της επιλογής τους.

Έχοντας κατά νου τη σκέψη ότι η διδασκαλία του μαθήματος της λογοτεχνίας χαρακτηρίζεται «από σθεναρή αντίσταση στην ενσωμάτωση της καινοτομίας και της

χρήσης των ΤΠΕ» (Αποστολίδου 2012: 4), κατεβλήθη ιδιαίτερη προσπάθεια να δικαιολογηθεί λεπτομερώς κάθε επιλογή εμπλοκής των ΤΠΕ στο συγκεκριμένο σενάριο. Η συνολική προσέγγιση και υλοποίηση του θέματος γίνεται υπό το πρίσμα των νέων τεχνολογιών, για να γνωρίσουν οι μαθητές νέους τρόπους προσέγγισης της λογοτεχνίας αλλά και να αποκτήσουν νέες εγγράμματατες ταυτότητες, εμπλεκόμενοι σε εργασίες που δεν μπορούν να υλοποιηθούν με τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας.

Για την υλοποίηση του σεναρίου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου έξι (6) ηλεκτρονικών υπολογιστών (σταθμών εργασίας) με σύνδεση στο διαδίκτυο, Φυλλομετρητή (Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, κ.α.) και ένα πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (Microsoft/Word, LibreOffice/Writer, κ.α.).

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΑ Β' Λυκείου:

Γεώργιος Βιζυηνός, [«Ποίος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου»](#) (σύντομο απόσπασμα)

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Η Φόνισσα»](#) (σύντομο απόσπασμα)

Ανδρέας Καρκαβίτσας, [«Ναύαγια»](#) (σύντομο απόσπασμα)

Γρηγόριος Ξενόπουλος, [«Στέλλα Βιολάντη»](#) (σύντομο απόσπασμα)

Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, [«Το σπίτι του δασκάλου»](#) (σύντομο απόσπασμα)

Κωνσταντίνος Θεοτόκης, [«Κατάδικος»](#) (σύντομο απόσπασμα)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό:

Μη λογοτεχνικά κείμενα

Εκφραση-Εκθεση Α' Λυκείου, «[Η αφήγηση](#)»

ΚΝΑ Α' Λυκείου, Βιβλίο εκπαιδευτικού, «[3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ, 3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή, 3.3 Η αφήγηση, 3.4 Η εστίαση, 3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα](#)» (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου)

ΚΝΑ Β' Λυκείου (Αθηναϊκή Σχολή-Εισαγωγή) «[Ο αφηγητής-Εστίαση](#)»

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η διδακτική ώρα – Εργαστήριο Πληροφορικής

Κατά την πρώτη διδακτική ώρα οι μαθητές έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. Χωρίζονται σε έξι (6) ομάδες και κάθονται ανά ομάδα (διαδικασία 5'λεπτών) στους Η/Υ του εργαστηρίου. Γίνεται άμεσα διανομή των Φύλλων Εργασίας και τους δίνονται πέντε (5') λεπτά για να τα μελετήσουν και να διατυπώσουν πιθανές απορίες τους. Η επιλογή αυτή γίνεται, για να συνειδητοποιήσουν από την αρχή οι μαθητές το αντικείμενο με το οποίο θα «αναμετρηθούν» και για να έχουν μια ξεκάθαρη εικόνα για τον όγκο των εργασιών της ομάδας τους.

Στη συνέχεια, αφού ανοίξουν τον Η/Υ επισκέπτονται την ψηφιακή τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki), για να μελετήσουν τα θεωρητικά στοιχεία που ο εκπαιδευτικός έχει αναρτήσει. Όλη η ώρα είναι αφιερωμένη στην ενημέρωση των μαθητών για τους τρόπους εμφάνισης του αφηγητή σε πεζά κείμενα με ηθογραφικά χαρακτηριστικά. Η ανάρτηση σημειώσεων σε κάποιο διαδικτυακό τόπο και η μελέτη τους μέσω της οθόνης του Η/Υ, από τη μια, αποτελεί εξοικονόμηση χρόνου σε σχέση με τη διανομή φωτοτυπιών και από την άλλη, ωθεί τους μαθητές στη συνεργασία και την ανάγνωση ως ομαδική προσέγγιση και μελέτη και όχι ως ατομική διαδικασία, κατά την οποία κάθε μαθητής μελετά τη φωτοτυπία του και μετά συνεργάζεται με τους υπόλοιπους.

Στο πλαίσιο της εξάσκησης και αξιολόγησης των μαθητών στη φάση αυτή ο εκπαιδευτικός έχει αναρτήσει στον υπάρχοντα δικτυακό τόπο ένα «[Φύλλο θεωρίας](#)», το οποίο οι μαθητές θα συμπληρώσουν πριν το τέλος της διδακτικής ώρας. Το φύλλο αυτό περιλαμβάνει πεδία για να σημειώσουν οι μαθητές στοιχεία από τη θεωρία που μελέτησαν, τα οποία θα αποτελέσουν σημείο αναφοράς και οδηγό για τις μετέπειτα ασκήσεις τους. Η ώρα τελειώνει με συζήτηση για τα χαρακτηριστικά της ηθογραφίας και του αφηγητή και με ανάρτηση των εργασιών των μαθητών στον χώρο της κάθε ομάδας επί του δικτυακού τόπου που έχει επιλεγεί.

2^η διδακτική ώρα – Εργαστήριο πληροφορικής

Οι μαθητές έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής τους σχολείου και κάθονται ανά ομάδα στους Η/Υ. Ανοίγουν τον Η/Υ της ομάδας τους, και εισέρχονται (log in) στην ψηφιακή τάξη του σχολείου ή στο ιστολόγιο, την ιστοσελίδα ή το Wiki, όπου ο εκπαιδευτικός έχει αναρτήσει το «[Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων](#)» (αρχείο ΠΕΚ), με τα αποσπάσματα των κειμένων που θα «δουλέψουν» οι μαθητές.

Ανοίγοντας το φύλλο (μέσω υπερσυνδέσμου) η κάθε ομάδα μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και στο πλαίσιο/πεδίο που έχει δημιουργηθεί απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν. Το φύλλο αυτό, αφού ολοκληρωθούν οι απαντήσεις των μαθητών, αναρτάται στο χώρο της ομάδας στην ψηφιακή τάξη, το ιστολόγιο, την ιστοσελίδα ή το Wiki, για να έχουν πρόσβαση σε αυτό όλοι οι μαθητές ανά πάσα στιγμή και να μπορούν να περιηγούνται και να μελετούν και τα φύλλα εργασίας των άλλων ομάδων.

Η δραστηριότητα αυτή αποσκοπεί στο να υποκινηθούν οι μαθητές να μελετήσουν λογοτεχνία μέσα από την οθόνη του υπολογιστή, ακόμη κι αν τα συγκεκριμένα αποσπάσματα κειμένων υπάρχουν στο σχολικό βιβλίο, για να μετακινηθούν από τον παραδοσιακό τρόπο ανάγνωσης και μελέτης της λογοτεχνίας και να αποκτήσουν νέα εγγράμματα ταυτότητα. Ακόμη, η επιλογή αυτή πραγματοποιήθηκε επειδή ο πολύχρωμος κόσμος της οθόνης «δημιουργεί συγκεκριμένου τύπου αναγνωστικές εμπειρίες, οι οποίες προσδιορίζουν σε σημαντικό βαθμό τη στάση των παιδιών προς τον κατά κύριο λόγο έντυπο σχολικό γραμματισμό» (Κουτσογιάννης 2011: 419). Επίσης, επιδιώκει, όπως και η δραστηριότητα της προηγούμενης διδακτικής ώρας, να πραγματοποιηθεί η ανάγνωση και η εργασία που την αφορά ως ομαδική προσέγγιση και μελέτη.

3^η διδακτική ώρα – Εργαστήριο πληροφορικής

Οι μαθητές έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής και ανοίγουν τους Η/Υ της ομάδας τους. Σύμφωνα με το φύλλο εργασίας τους, καλούνται να ανοίξουν το «Φύλλο θεωρίας» μιας άλλης ομάδας και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα

κειμένων» της ίδιας ομάδας και να αξιολογήσουν τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς και σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά τους φύλλα. Για να μην υπάρξει περίπτωση παρεξηγήσεων και συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών, κάθε ομάδα θα αξιολογήσει τα φύλλα εργασίας διαφορετικής ομάδας και όχι της ομάδας από την οποία αξιολογείται. Επίσης, η αξιολόγηση αυτή δε θα έχει τη μορφή βαθμολόγησης ή εντοπισμού αρνητικών στοιχείων στις εργασίες αλλά τη μορφή επισήμανσης πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

Με την επιλογή αυτή επιδιώκεται η όξυνση της κριτικής σκέψης των μαθητών καθώς και η ανάθεση σε αυτούς ρόλου αξιολογητή μιας εργασίας. Έτσι, από τη μια θα εμπλακούν στη διαδικασία σύγκρισης των δικών τους φύλλων εργασίας με τα φύλλα άλλης ομάδας, εντοπίζοντας ισχυρά σημεία και αδυναμίες και στις δύο εκδοχές και από την άλλη θα ενισχύσουν τη γνώση τους πάνω στο ζητούμενο γνωστικό αντικείμενο, καθώς θα επανέλθουν για δεύτερη φορά στη μελέτη των ίδιων αποσπασμάτων λογοτεχνικών κειμένων και θα τα επεξεργαστούν με άλλη στόχευση αυτή τη φορά.

4^η διδακτική ώρα – Εργαστήριο πληροφορικής

Κατά την τελευταία διδακτική ώρα οι μαθητές έρχονται στο εργαστήριο πληροφορικής και ανοίγουν το αρχικό (χωρίς απαντήσεις και αξιολόγηση) «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων». Κάθε ομάδα μετατρέπει τον αφηγητή ενός συγκεκριμένου αποσπάσματος, συνθέτει εκ νέου το απόσπασμα αυτό και το αναρτά στον χώρο της στον δικτυακό τόπο. Πρόκειται για μια μορφή έμμεσης αξιολόγησης της κατανόησης από τους μαθητές της θεωρίας που διδάχθηκαν. Η αλλαγή «φωνής» σε ένα διήγημα προϋποθέτει κατανόηση του ρόλου του αφηγητή σε αυτό. Επίσης, με τη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές αντιλαμβάνονται τη ρευστότητα του κειμένου στην ψηφιακή του εκδοχή και τις ευκολίες πειραματισμού επί αυτού, καθώς οι δικές τους παρεμβάσεις/αλλαγές μπορούν να μεταμορφώσουν άρδην ένα «κλασικό» λογοτεχνικό κείμενο.

Η διδακτική ώρα ολοκληρώνεται με συζήτηση για όλα όσα πραγματοποιήθηκαν κατά τις τέσσερις τελευταίες διδακτικές ώρες, ώστε να αντιληφθεί ο εκπαιδευτικός δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά την υλοποίηση του σεναρίου και να ακούσει την κριτική τους για το υπάρχον σενάριο, καθώς και τις δικές τους προτάσεις επί αυτού.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή [«Η αφήγηση»](#) (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ, 3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή, 3.3 Η αφήγηση, 3.4 Η εστίαση, 3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα»](#) (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«Ο αφηγητής-Εστίαση»](#) (σελ. 7-8 αρχείου υπερσυνδέσμου), (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki). (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της δεύτερης (2^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» αλλάζουμε τον αφηγητή του πρώτου (1^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

Φύλλο Εργασίας 2ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή [«Η αφήγηση»](#) (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ, 3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή, 3.3 Η αφήγηση, 3.4 Η εστίαση, 3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα»](#) (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«Ο αφηγητής-Εστίαση»](#) (σελ. 7-8 αρχείου υπερσυνδέσμου), (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki). (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της τρίτης (3^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» αλλάζουμε τον αφηγητή του δεύτερου (2^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

Φύλλο Εργασίας 3ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή [«Η αφήγηση»](#) (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ, 3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή, 3.3 Η αφήγηση, 3.4 Η εστίαση, 3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα»](#) (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«Ο αφηγητής-Εστίαση»](#) (σελ. 7-8 αρχείου υπερσυνδέσμου), (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki). (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της τέταρτης (4^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» αλλάζουμε τον αφηγητή του τρίτου (3^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στο χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

Φύλλο Εργασίας 4ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή [«Η αφήγηση»](#) (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ, 3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή, 3.3 Η αφήγηση, 3.4 Η εστίαση, 3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα»](#) (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«Ο αφηγητής-Εστίαση»](#) (σελ. 7-8 αρχείου υπερσυνδέσμου), (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki). (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της πέμπτης (5^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» αλλάζουμε τον αφηγητή του τέταρτου (4^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

Φύλλο Εργασίας 5ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή [«Η αφήγηση»](#) (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ, 3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή, 3.3 Η αφήγηση, 3.4 Η εστίαση, 3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα»](#) (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«Ο αφηγητής-Εστίαση»](#) (σελ. 7-8 αρχείου υπερσυνδέσμου), (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki). (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της έκτης (6^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» αλλάζουμε τον αφηγητή του πέμπτου (5^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

Φύλλο Εργασίας 6ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή [«Η αφήγηση»](#) (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ, 3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή, 3.3 Η αφήγηση, 3.4 Η εστίαση, 3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα»](#) (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), [«Ο αφηγητής-Εστίαση»](#) (σελ. 7-8 αρχείου υπερσυνδέσμου), (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στο χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki). (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της πρώτης (1^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» αλλάζουμε τον αφηγητή του έκτου (6^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας, αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στο χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (ιστοσελίδα, ιστολόγιο ή Wiki).

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου είναι δυνατόν η όλη πορεία να αποτυπωθεί σε μια ιστοεξερεύνηση (Web Quest), ώστε οι μαθητές να προσεγγίσουν το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο μέσω αυτής της Web 2.0 πλατφόρμας/εφαρμογής. Ακόμη, αν ο εκπαιδευτικός είναι εξοικειωμένος με τα Google Drive και Sky Drive, μπορεί να αναρτήσει όλα τα φύλλα του σεναρίου σε ένα τέτοιο συνεργατικό περιβάλλον και οι μαθητές να μην εργάζονται σε έναν κλασσικό επεξεργαστή κειμένου (ΠΕΚ) αλλά συνεργατικά, σε ένα απολύτως διαδικτυακό περιβάλλον άλλης αισθητικής, δυνατοτήτων και γραμματισμού. Επίσης, στη δραστηριότητα που αφορά την αξιολόγηση των φύλλων εργασίας άλλης ομάδας μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την καρτέλα «Αναθεώρηση» του MS-Word 2007 η εντολή «Δημιουργία σχολίου», για να γνωρίσουν οι μαθητές μιαν άλλη πρακτική διόρθωσης ψηφιακών κειμένων. Στον επεξεργαστή Writer του Libre Office 3.6, για όσους χρησιμοποιούν ελεύθερο λογισμικό, η αντίστοιχη επιλογή βρίσκεται στην καρτέλα «Εισαγωγή», στην εντολή «Σχόλιο».

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου προϋποθέτει την αποκλειστική χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής του σχολείου για όλη τη διάρκειά του. Ο προσανατολισμός του σεναρίου είναι τέτοιος, που στην περίπτωση που κάποιος θα ήθελε να το προσαρμόσει σε πιο παραδοσιακή μορφή εφαρμογής (π.χ. διανομή φωτοτυπιών στους μαθητές) ουσιαστικά θα άλλαζε την όλη φιλοσοφία του, καθώς θα στερούσε από τους μαθητές τη δυνατότητα μετακίνησης από τον παραδοσιακό τρόπο μελέτης της λογοτεχνίας και απόκτησης νέας εγγράμματης ταυτότητας.

Ακόμη, ο προτεινόμενος χρόνος εφαρμογής του είναι μόλις τέσσερις διδακτικές ώρες, καθώς πρόκειται για εισαγωγικό σενάριο που πρέπει να εφαρμοστεί στην αρχή

της σχολικής χρονιάς, με αποτέλεσμα να είναι αναγκαία η πειθαρχημένη εφαρμογή του.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολίδου, Β. 2012. Η λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των ΤΠΕ: κυβερνολογοτεχνία και e-books, ψηφιακές κοινότητες αναγνωστών, δημιουργική γραφή και αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας,

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_apostolidou.pdf

[23/03/2013]

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. *Εφηβικές πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού και ταυτότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Μουλλάς, Π. (επιμ.). 1986. *Γ. Μ. Βιζυηνός, Νεοελληνικά Διηγήματα*. Αθήνα: Εκδοτική Ερμής.

Χατζηδήμου, Δ. 2011. Εναλλακτικές μορφές, τεχνικές και μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης. *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, Βασικό επιμορφωτικό υλικό: Τόμος Α: Γενικό Μέρος*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλο θεωρίας

Απαντάμε στις παρακάτω ερωτήσεις συμπληρώνοντας τον πίνακα, τον οποίο θα χρησιμοποιήσουμε στη συνέχεια για την υλοποίηση των εργασιών μας:

Ποιος ο ρόλος/οι λειτουργίες του αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό κείμενο;	
Ποια είναι η σχέση συγγραφέα και αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό έργο;	
Ποιοι τύποι αφηγητή υπάρχουν; Να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά τους.	
Ποιοι τύποι εστίασης υπάρχουν; Να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά τους.	

Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων

Απαντάμε στις παρακάτω ερωτήσεις πάνω στο φύλλο στο υπάρχον πλαίσιο/πεδίο:

Απόσπασμα 1 ^ο : Γ. Βιζυηνού, «Ποίος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου»	Ο Γερο-Μούρτος έλιαζε την κοιλιά του έξω από την θύρα του χανιού. Σαν μας είδε, εγέλασε βαθιά μέσ' στον λαιμό του κ' εφώναζεν. – Ωρέ, δεν μου φορτώνεσαι κάλλιο κειό τον ψόφιο γάδαρο, για να κερδαίσης καν τα πέταλά του, μόνο σκομαχάς έτσι στα χαμένα για να πας την λοιμική στο σπίτι σου; Εγώ δεν απηλογήθηκα γιατί, καταλαμβάνεις, αναπνοή για χορατά δεν μ' επερίσσευε. Μα η μητέρα, την ξεύρεις την μητέρα. Του εδιάβασε τον εξάγαλμο για την απονιά του! Σαν τον εφέραμε στο σπίτι, εστρώσαμε το στρώμα του Χρηστάκη και τον επλαγιάσαμε. Ο Χρηστάκης ο μακαρίτης εγύριζε τότε στα χωριά της επαρχίας, με ταις πραγματειαίς επάνω στ' άλογο. Ήτανε πριν ανοίξη το μαγαζί του. Και σαν έμαθε πως έχουμε τον άρρωστο εις το σπίτι, επήγε κ' έρριψε την κάππα του εις της θειάς μας το σπίτι, στο Κρυονερό. Η μητέρα τον εμάλωνε πάντοτε για ταις ακαταστασίαις του, κ' εκείνος ο μακαρίτης αφορμήν εγύρευε για να ξωμένη, να ζη του κεφαλιού του. Εφτά μήνες είχαμε τον άρρωστο στο σπίτι, εφτά μήνες δεν επάτησε το κατώφλιό μας. Ως που αναγκάσθηκεν η μητέρα να τον στείλη μαζί μου στην Πόλι, πριν γιατρευθή όλως διόλου. – Και πώς είχε ξεπέσει στο χωριό μας; ηρώτησα εγώ. Και πώς συνέβη ν' αρρωστήσει; – Χουμ! είπεν ο αδελφός μου ξύων την κεφαλήν του. Αυτό κ' εγώ μόνον άκραις μέσαις το γνωρίζω. Μήπως μ' άφηκε μαθές η μητέρα να τον ερωτήσω, καθώς ήθελα;	Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόσπασμα 2^ο: Αλ. Παπαδιαμάντη, «Η Φόνισσα»

Αφού είχε γεμίσει το καλάθι της, και ο ήλιος έκλινε πολύ χαμηλά, καθώς εξήλθε του ερήμου ναΐσκου, η γραία Χαδούλα εκίνησε να επιστρέψει εις την πολίχνην. Κατήλθε πάλιν το ρέμα-ρέμα εις τα οπίσω, εστράφη δεξιά, άρχισε ν' ανηφορίζη προς τον λόφον του Αγ. Αντωνίου, οπόθεν είχαν έλθει. Μόνον πριν φθάση ακόμη εις την κορυφήν του λόφου, εφ' ου ίσταται το παρεκκλήσιον, και οπόθεν ανοίγεται μεγάλη θέα προς τον λιμένα και την πόλιν, είδεν εκεί δεξιά της χαμηλά εις το βάθος μικράς κοιλάδος, ήτις καλείται της Μαμούς το ρέμα, και τέμνει κατ' αμβλείαν γωνίαν την άλλην βαθείαν κοιλάδα του Αχειλά, τον ευρύν και καλώς καλλιεργημένον κήπον του Γιάννη του Περιβολά, και είπε μέσα της:

«Ας πάω στον μπαχτσέ του Γιάννη, να του γυρέσω κανένα μάτσο κρομμύδια, ή κανένα μαρούλι, να με φιλέψη... Τί θα χάσω;»

Συγχρόνως, ανεπόλησεν την στιγμήν εκείνη, ό,τι προ ημερών είχαν ακούσει· ότι η γυναίκα του Γιάννη του Περιβολά ήτον άρρωστη. Ηννόει αν αύτη ευρίσκετο τώρα εις την καλύβην την εντός του κήπου, παρά την είσοδον, ή αν ενοσηλεύετο εις την πόλιν. Αλλ' επειδή ο κηπουρός ο ίδιος θα ευρίσκετο εξ άπαντος εδώ, (συνεπέρανεν, επειδή έβλεπεν μακρόθεν ανοικτήν την θύραν του περιβόλου) εσυλλογίσθη να του πουλήση δούλευσιν, με τα βότανα που είχε στο καλαθάκι της, υποσχόμενη αυτώ «μαντζούνια» προς ίασιν της γυναικός του. Είτα ευθύς πάλιν είπε καθ' εαυτήν:

«Τι δούλεψη να κάμη κανείς στη φτώχεια!... Η μεγαλύτερη καλωσύνη που μπορούσε να τους κάμη θα ήτον να είχε κανείς στερφοβότανο να τους δώσει. (Θε μ' σχώρεσέ με!) Ας ήτον και παλληκαροβότανο! επέφερε. Γιατί κάνει όλο κοριτσάκια, κι αυτή η φτωχιά!... Θαρρώ πως έχει πέντ' έξι ως τώρα. Δεν ξέρω αν της έχη πεθάνει κανένα... απ' αυτά τα εφτάψυχα!»

Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόσπασμα 3^ο: Ανδρέα Καρκαβίτσα, «Ναυάγια»

Όταν έφτασε στο τηλεγραφεῖο, ξέχασε μία στιγμή τὸν πόνο του ἔμπρὸς στὸν πόνο τῶν ἄλλωνῶν. Κάτω στὴν αὐλὴ, ἀπάνω στὶς σαρακωμένες σκάλες καὶ παραπάνω στ' ἀσάρωτα πατώματα κόσμος σὰν αὐτὸν ἀνήσυχος· γυναῖκες, ἄντρες, παιδιά πρόσμεναν νὰ μάθουν ἀπὸ τὸ σύρμα τὴν τύχη τῶν δικῶν τους. Κι ἐκεῖνο σῶριαζε μὲ τὴν ταρναριστὴ φωνὴ του ἀκατάπαυστα θλίψη. Ὀνόμαζε πνιγμούς, μετροῦσε θανάτους, ἔλεγε ναυάγια, περιουσίας χαμούς, συνέπαιρνε χαρὲς κι ἐλπίδες σὰν δρόλαπας. Καὶ κάθε λίγο ἀπάνω στὰ πατώματα, στὶς σκάλες κάτω καὶ παρακάτω στὴν αὐλὴ θρῆνοι ἀκούονταν, κορμιὰ ἔπεφταν λιπόθυμα, φωτιὰ κυλοῦσε τὸ δάκρυ.

Ὁ καπετὰν Ξυρίχης δὲ μπορούσε νὰ ὑποφέρει περισσότερο τὸ βάσανο. Βιαζότανε νὰ μάθει καὶ τὴ δική του μοῖρα. Ἔσπρωξε τὸν κόσμο ζερβόδεξα, ἀνέβηκε δυὸ δυὸ τὰ σκαλιά, ἔφτασε μὲ κόπο στὴ θυρίδα καὶ ρώτησε μὲ ὀλότρεμὴ φωνή:

- Γιὰ τὸν «Ἀρχάγγελο»... τὸ μάρκο... μὴν ἀκούσατε τίποτα;

- Τίποτα· τοῦ ἀπαντᾶ ξερὰ ὁ τηλεγραφητής.

- Τίποτα! πῶς εἶναι δυνατόν; ξαναρωτάει. «Ἀρχάγγελο» τὸ λέν ἔχει φιγούρα δέλφινά... ἔχει στὸ μεσανὸ κατάρτι κόφα. Σπετσιώτικο χτίσιμο.

Καὶ κολλάει περίεργα τὰ μάτια στοῦ ὑπαλλήλου τὸ πρόσωπο, αὐτιάζεται τοὺς κρότους ποὺ βγάζει ξερούς, συγκρατητούς, σὰν δοντοχτύπημα κρυωμένου, ἢ μηχανή. Τὰ σωθικά του λαχταροῦν, φεύγουν τὰ σανίδια ἀπὸ τὰ πόδια του- ἔτοιμος νὰ λιποθυμήσει. Μὰ δὲν τὴν παρατᾶ τὴ θέση του. Τέλος σηκώνει ἐκεῖνος τὰ μάτια, τὸν καλοκοιτάζει μία στιγμή καὶ λέει μὲ φωνὴ ἀδιάφορη: [...]

Να εντοπίσετε: α) τὸν τύπο του ἀφηγητὴ καὶ β) τὸ εἶδος τῆς ἐστίασης στο διπλανὸ ἀπόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόσπασμα 4^ο: Γρ. Ξενόπουλου, «Στέλλα Βιολάντη»

Με λίγα λόγια η Βιολάνταινα διατύπωσε την πρόταση της: Να πέσει στα πόδια του πατέρα της και να του γυρέψει συχώρεση· να του πει πως μετάνοησε για το κίνημα της· να του υποσχεθεί πως στο εξής δε θα έκανε τίποτα χωρίς το θέλημα του· να τον βεβαιώσει πως έπαυσε πια να συλλογίζεται το Χρηστάκη, κι εκείνος ήταν πρόθυμος να τη συχωρέσει, και μέρα που ξημέρωνε μεθαύριο, να τη δεχθεί στην αγκαλιά του, και γρήγορα να φροντίσει να την παντρέψει, όπως της πρέπει, μ' ένα καλό και άξιο... αμή τι;

Η Στέλλα την άκουσε χωρίς να την διακόψει, με το ίδιος ύφος που έπαιρνε και όταν την εκτυπούσαν. Έπειτα κατέβασε τα χέρια από το κεφάλι, κοίταξε τη μητέρα της κατάματα, και με όλη την ηρεμία, με όλη τη γαλήνη της σταθερότητας, επρόφερε:

-Όχι!

Η Βιολάνταινα εσκίρτησε τρομαγμένη· έπλεξε τα χέρια, και με φωνή υπόκωφη, σε τόνο μομφής υπέρτατης, το ξαναείπε:

-Όχι!

-Όχι! είπε η Στέλλα· και τη φορά αυτή ένα κύμα ετάραζε την πρώτη γαλήνη, και η άρνηση εβγήκε από τα χείλη της με πείσμα μαζί και περιφρόνηση.

-Μα, παιδί μου, συλλογίζεσαι τι λες; συλλογίζεσαι τι κάνεις; ερώτησε η Βιολάνταινα- κι εγύρισε πίσω της, κι εκλείδωσε από φόβο τη θύρα.

-Όχι! είπε η Στέλλα και εκ τρίτου - και τώρα ήταν ολόκληρη τρικυμία αγανακτήσεως, και μαζί με τη φωνή, εσηκώθη και αυτή ορθή, υψηλή, αγέρωχη.

Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Απόσπασμα 5 ^ο : Κ. Χατζόπουλου, «Το σπίτι του δασκάλου»	Να μην είσαι για τίποτε! να μην είσαι για τίποτε!» γκρίνιαζε ο παππούς, κάθε φορά που ο πατέρας γύριζε το μεσημέρι σπίτι δίχως να μπορέσει να εκτελέσει μian απόφαση, να εισπράξει ένα χρέος που είχε βγει πρωί επίτηδες για να το εισπράξει. Ο πατέρας έσκυβε το κεφάλι και δε μιλούσε. Έσκυβε το κεφάλι τόσο που τα μουστάκια του αγγίζανε το πιάτο εκεί που έτρωγε. Ο παππούς δεν έπαυε να μουρμουρίζει, κι η μητέρα κοίταζε πότε τον πατέρα λυπημένα, πότε τον παππού παρακαλεστικά. Μα ο παππούς δεν έπαυε, κι ο πατέρας έσκυβε και δε μιλούσε. Το πράμα κατάντησε τόσο συχνό, έγινε ταχτικό, σχεδόν καθημερινό στο σπίτι. Το στόμα του παππού συνήθισε να μουρμουρίζει, οι ώμοι του πατέρα μαζέψαν από το σκύψιμο, το πρόσωπο του πήρε όψη περσότερο κουτή παρά θλιμμένη. Κι όμως τόσο κουτός δεν ήταν ο πατέρας. Μονάχα πως δεν ήταν καμωμένος για έμπορος, όπως το θέλησε η περίσταση να γίνει, όταν κατέβηκε στην πόλη και παντρεύτηκε με τη μητέρα. Πρωτύτερα ζούσε στο χωριό του απάνω στα βουνά όπου οι άνθρωποι περνούν τα χρόνια τους παίζοντας χαρτιά, μιλώντας για πολιτικά και κλέβοντας ο ένας του άλλου την κατσίκα. Καμιά ανάγκη, φαίνεται, δε βιάζει εκεί κανέναν να έχει μια ξεχωριστή δουλειά. Τα μόνα γνώριμα έργα είναι του καταμετρητή, του εισπράκτορα, του πάρεδρου και του αστυνόμου. Απ' όλα αυτά είχε περάσει κι ο πατέρας στο χωριό του, μα κάτω στην πόλη που κατέβηκε, δε βρέθηκε εύκαιρη καμιά από αυτές τις θέσεις, κι ο πεθερός του ντρεπόταν από τον κόσμο να τον βλέπει να κάθεται άεργος και τον βίαζε να πιάσει κατιτί να κάνει. Κι ο πατέρας το προχειρότερο που βρήκε ήταν το εμπόριο.	Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόσπασμα 6^ο: Κ. Θεοτόκη, «Κατάδικος»

Κι αυτήν την ώρα ο Τουρκόγιαννος ήταν μέσα στο κελί του κι είχε ξαπλωθεί στο σκληρό του κρεβάτι συλλογισμένος. Αυτός ξακολουθούσε πάντα το έργο του, μα η φυλακή τον είχε γεράσει. Τα κομμένα μαλλιά του και το ακατάστατο μουστάκι του είχαν ασπρίσει, οι πλάτες του είχαν σκεβρώσει περισσότερο, το μέτωπό του είχε ζαρώσει, μα η όψη του ήταν πάντα φαιδρή, κι ήσυχα τα γαληνά του κι αθώα μάτια.

Η σιδερένια πόρτα άνοιξε και μαζί μ' ένα φύλακα εμπήκε μέσα ο Πέτρος Πέπονας. Είχε δικαστεί αυτήν την ημέρα.

Εκοίταξε έναν έναν τους κατάδικους, σα να ξέταζε αν εγνώριζε κανέναν, και τους χαμογέλασε, ενώ ο φύλακας με τα βαριά κλειδιά του άνοιγε ένα μανταλωμένο κελί.

— Θα κοιμάσαι εδώ μέσα, του 'πε αδιάφορα· και οι άλλοι κατάδικοι εκατάλαβαν πως θα 'μενε λίγον καιρό μόνο στη φυλακή τους.

Ο επιζώητης* τον εσίμωσε και του 'πε:

— Καλώς ήρθες· έλα μαζί μας και πες μας τι γίνεται στον έξω κόσμο.

Τρεις τέσσεροι άλλοι ήρθαν τότες σιωπηλοί σιμά τους κι έκαμαν κύκλο μπροστά του.

—Είναι αλήθεια, είπε κάποιος, πως άλλαξε η Κυβέρνηση, κι έχει σκοπό να δώσει πολλές χάρες;

— Δεν ξέρω, είπε ο Πέτρος· ήμουνά έξι μήνες προφυλάκιση. Και βλέποντας πως εκατέβαζαν λυπημένοι το βλέφαρο, ξανάπε με ψυχοπόνια. Μα τ' άκουσα εκεί μέσα· είναι βέβαιο, λένε!

* καταδικασμένος σε ισόβια

Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.